

A 4200/925. sz. pénzügyminiszteri rendelet azonban a kellő összegű és megfelelően elhelyezett tartalékolást nem igen igyekszik biztosítani. Akár a legmélyebben felfogott gazdasági szükségből, akár a szanalás céljaiból indulunk ki, a megnyitómérlegre vonatkozó rendelkezések nem valami szerencsésen megválasztottaknak látszanak. A 4200/925. sz. P. M. rendelet oly institutiókat rendel el, melyek aligha fogják meghozni a mérlegek valódiságát. Nem azon okból nem hozzák meg, mert a teljes értékelési szabadság deklaráltatott, hanem azért, mert a rendelet egyéb rendelkezéseiben oly előírásokat tartalmaz, melyek betartása a gazdasági köröknek csak úgy lesz lehetséges, hogy kényszerűségből a tényleges vagyoni kimutatását mellőzik és azt a valódinál alacsonyabban mutatják ki. Mindezek alapján talán hibás is: mérlegvalódiságról beszélni.

(Folytatjuk.)

SZEMLE.

Jogalkotás.

Az illetékeknek aranykoronában való kiszabására vonatkozó jogszabályok módosításáról és kiegészítéséről szóló 1925. évi 4600/P. M. számú rendelet. Az illetékeknek aranykorona alapon való kiszabására és lerovására vonatkozó 1924. évi 5001/P. M. sz., 5002/P. M. sz. és 5003/P. M. sz. rendeletek a következőkben módosulnak:

Az 1924. évi 5001/P. M. sz. rendelet 3. §-a hatályon kívül helyeztetik és a kiszabás alá eső illetékeknel az illeték alapját papirkoronában kell megállapítani és az így megállapított értéket kell aranykoronára átszámítani. A papirkorona értéket rendszerint az illetékkötelezettség keletkezése idejére vonatkozóan kell megállapítani és az aranykoronára való átszámítást rendszerint ugyancsak ennek az időnek megfelelő értékviszony szerint kell teljesíteni. Kivételnek a következő esetekben van helye:

1. Az illeték fizetésére köteles fél javára vagy az ő részéről teljesítendő szolgáltatás értékének megállapításánál az illetékkötelezettség keletkezésének ideje helyett az alábbi időpontok irányadók:

a) A szolgáltatás esedékessége, ha ez az illetékkötelezettség keletkezésének idejénél később, de az illeték kiszabása előtt állott be. b) A szolgáltatás tényleges teljesítési ideje, ha ez az illetékkötelezettség keletkezése után, de az illeték kiszabása előtt történt, c) az illeték kiszabásának ideje, ha sem az esedékesség, sem a szolgáltatás még nem következett be.

2. Az öröklési vagy ajándékozási illeték alá eső olyan vagyontárgyaknál, melyeknek papirkoronában kifejezett értéke a pénzürték változással kapcsolatban egyáltalán, vagy nem lényegesen változott (például készpénz, takaréketét, záloglevél stb.) és az örökös vagy megajándékozott az illetővagyontárggyal valamely időpontig nem rendelkezhetett, vagy nem rendelkezett vagy azt köztartozásra fordította, ebben az esetben úgy a vagyontárgy papirkorona értékének megállapítására, mint az aranykoronára való átszámításra ez az utóbbi pont az irányadó. Ez a kedvezmény másnemű vagyontárgyakra csak a pénzügyminiszterium engedélyével alkalmazható.

3. A bírói határozati illeték kiszabásánál úgy a papirkorona érték megállapítására, mint az aranykoronára való átszámításra a határozat jogerőre emelkedésének ideje, ha pedig illetékkiszabásnak már előbb helye van, akkor a határozat meghozásának ideje az irányadó. A határozati illetéket annak a papirkorona értéknek megfelelő százalék szerint kell kiszabni, amely papirkorona érték átszámításából az aranykorona értékben kifejezett értékalap eredt. Az aranykorona átszámítási kulcs az illetékszázalék alkalmazása szempontjából közönyös.

Az 1918. évi XXI. t. c. hatálya alá eső ingatlan vagyon átruházások után az öröklési és ajándékozási illetékeken felül ingatlan vagyonátruházási illetéket is kell fizetni.

Mindazokban az esetekben, amelyekben az illeték kiszabása 1925. július hó 14. után történik, a kiszabás alapjául a vagyontárgyaknak az illetékkötelezettség idejében megvolt közönséges forgalmi értékét kell alapul venni. A visszatérő szolgáltatások után a kincstárnak az illetékhez való joga az egyes szolgáltatások teljesítésekor nyílik meg. Az 1925. július 14.-ig már esedékessé vált, de addig be nem fizetett illetékhátralékok után a késedelmi kamaton felül a tőkének 17⁰/₀-át kell külön pótlék fejében megfizetni. Az 1925. július 15. előtt már kiszabott, de még esedékessé nem vált illetékeknél ezt a külön pótléket szintén meg kell fizetni, ha csak az illeték 1925. július 15.-ig teljesített előleges befizetéssel kiegyenlítve nincs. Ezt a külön pótléket a pénzügyminiszter mérselkelheti, esetleg elengedheti. A rendelet 1925. július 15.-én lép életbe és általában alkalmazandó mindazokban az esetekben, amelyekben az illeték kiszabása vagy megállapítása július 14. után történik, továbbá ha fizetési meghagyás nélkül, meghatározott határidőkben befizetendő illetéket július 14. után fizetik be. A fentebbi 1. pontban körülírt kedvezményt a fél kérelmére alkalmazni kell az 1924. július 1. és 1925. július 14. közé eső időben aranykorona alapon teljesített illeték kiszabásokra is. Törleszt a befizetés előtt bármikor, a befizetett illeték visszatérítését pedig a befizetéstől számított 1 éven belül lehet kérni.

A mérlegvalódisági rendelet kiegészítése tárgyában kibocsátott 4900. 1925. P. M. számú rendelet. (Szanálási rendelet). A 4290/1925. P. M. sz. alaprendeletben nem történt intézkedés az iránt, hogy miként vétessék figyelembe az a körülmény, hogy a megnyitó mérleg felállításának forduló napja után, de a megnyitó mérlegek megállapító közgyűlés napja előtt a részvénytársaság alaptökéje, illetve a szövetkezet üzletrésztökéje

emelkedett, vagy csökkent. A most kibocsátott rendelet akként intézkedik, hogy ha az erre vonatkozó közgyűlési határozatot a cégjegyzékbe a megnyitó mérleget megállapító közgyűlés napja előtt jegyezték be, a részvénytársaság alaptőkéjének emelkedését, vagy csökkenését úgy kell megítélni, mintha ez már a forduló napon joghatályossá vált volna. A szövetkezet üzletrész tőkéjében beállott változást is úgy kell tekinteni, mintha az már a forduló napon joghatályos lett volna. Ez a szabály alkalmazást nyer a részvénytársaságok, illetve szövetkezetek egyesülése esetében is.

Az alaprendelet életbelépése után a 18. §. szerint új részvénytársaság csak egy, illetve két milliárd korona alaptőkével alakulhat. Vita támadt akörül, hogy ezen rendelkezés alkalmazása szempontjából megalakultnak tekinthetők-e azok a részvénytársaságok, amelyek alakuló közgyűlésüket már megtartották ugyan, de a cégbejegyzés a rendelet életbelépéséig még nem történt meg. A 4900/1925. P. M. számú rendelet akként intézkedik, hogy már megalakultnak kell tekinteni azt a részvénytársaságot, amely az alakuló közgyűlés által megállapított alapszabályokat bevezetés közzététel végett a cégbíróóságok az alaprendelet életbelépésének napjáig, tehát 1925. évi május hó 20-ig bemutatta.

A cégbejegyzések közzétételéért fizetendő díjak mérséklése tárgyában kiadott 38950/1925. I. M. számú rendelet. A közzétételért fizetendő díjakat az 55900/1924. I. M. számú rendelet állapította meg. A pénzügyminiszterium a 903/1925. P. M. számú rendeletével a részvénytársaságok és szövetkezetek fuzióját az ott felsorolt feltételek mellett illetékmenteseknek deklarálta és az ezzel kapcsolatos beadványi illetékeket is mérsékelte. A mérlegvalódiság helyreállításáról szóló 1925. évi 4200. P. M. számú rendelet az újjáértékeléssel kapcsolatosan a részvénykibocsátási illeték és az üzletrészekre szabott illeték alól való mentességet állapított meg és az ezzel kapcsolatos beadványi illetéket mérsékelte.

Az igazságügyminiszterium által most kibocsátott rendelet szerint az itt említett esetekben a cégbejegyzések közzétételéért a következő díjak járnak. 1. Ha az egyesülő részvénytársaságok megszűnnek és egybeolvadásuk folytán új társaság keletkezik, az 55900/1924 I. M. számú rendelet (alaprendelet) 1. §. III. 1. pontjában megszabott összegnek fele, de legfeljebb 100.000 korona; 2. ha egy vagy több részvénytársaság beolvad egy fennmaradó részvénytársaságba azon különbözet után, amellyel a fennmaradó társaság alaptőkéje a beolvadással kapcsolatban növekedik, az alaprendelet 1. §. III. 2/a pontban megszabott összeg fele, de legfeljebb 100.000 korona; 3. a szövetkezet az első pont esetében az alaprendelet 1. §. IV. 1. pontban, a 2. pont esetén az alaprendelet 1. §. IV. 2 pontjában megszabott összeget fizeti.

A mérlegvalódisági rendelettel kapcsolatosan fogatosítható alaptőkefelemelés esetén a régi alaptőke és annak felemelt összege közötti különbözet után az alaprendelet 1. §. I. 2. (pontjában megszabott összeg, szövetkezetről pedig az alaprendelet 1. §. II. 2.) pontjában megszabott összeg jár.

Ezek a rendelkezések alkalmazást nyernek a rendelet kihirdetésének (1925. augusztus 15.) napja előtt benyújtott beadványon alapuló új cégbejegyzés közzétételéért fizetendő díjakra is, amelyet a bíróság 1925. augusztus 14. után rendelt el.